

JAN ŽIŽKA Z TROCNOVA A KALICHA (1360? - 1424)

DNY EVROPSKÉHO DĚDICTVÍ | EUROPEAN HERITAGE DAYS

JAN ŽIŽKA Z TROCNOVA A KALICHA VYCHÁZKA PO STOPÁCH JANA ŽIŽKY

Jedna z nejvýraznějších a nejčastěji připomínaných osobností českých národních dějin byl muž záhadný, opředený mnoha mýty, postava mnoha podob. Byl zemanem v Trocnově, královským služebníkem, členem bojových bratrstev a žoldněrem, husitským vojevůdcem. Tato poslední životní úloha jej proslavila nejvíce. Ukázala, že Jan Žižka měl skvělé vojevůdcovské nadání. Uměl inspirovat a vést své spolubojovníky, kteří ho milovali jako otce.

Jan Žižka se narodil v rodině nemanajetného šlechtice na statku u jihočeské vesnice Trocnov. Jeho dětství a mládí zůstává zakryto mlčením dobových svědectví. Jako dospělý muž se pokoušel hospodařit na zděděných pozemcích, uchytil se na královském dvoře nebo u Rožmberků. S těmi se ale nepřátelil a ocitl se v řadách lapkovské skupiny Matěje Vůdce. Žižka nebyl obyčejný lapka, spíše hledal obživu mečem. Navázal známosti s urozenými žoldněřskými kapitány na českomoravském pomezí, zejména s proslulým Janem „Divokým Sokolem“ z Lamberka. Roku 1409 získal od krále prominutí všech násilných skutků a rok na to odešel válčit do Polska. Pod Lamberko-

vým velením se možná zúčastnil i bitvy u Grunwaldu s řádem německých rytířů. Po návratu se usadil v Praze, kde jej Václav IV. zařadil mezi čeleď svého dvora.

Roku 1419 se Žižka znovu ocitl v kontaktu s velkými dějinami. Ovlivněn názory Jana Husa, na jehož kázání v Betlémské kapli docházel, přidal se Žižka ke stoupencům reformy církve i celé společnosti. Ještě na podzim 1419 Žižka Prahu opustil, aby vyhledal místo pro skutečně spravedlivou obec husitských bratří a sester. Nalezl je v Táboře, kam dorazil koncem března 1420, tedy v čase zrodu husitského města. Stal se jedním ze čtyř tábořských hejtmanů a velitelem jeho ozbrojené síly, kterou sám vytvořil. Na čele svých bojovníků uhájil svobodu Tábora proti všem nepřátelům. Přestože Tábor roku 1423 opustil a svá poslední vítězství dosáhl s podporou východočeského husitského svazu, je právem považován za jednoho ze zakladatelů města.

Procházka Tábořem se dotkne míst spjatých s osudy Jana Žižky především v době jeho tábořského hejtmanství. Zároveň si všimne významných památníků, jež ukazují, že tábořský hejtman má stále pevné místo v historické paměti minulých i současných generací.

ŽIŽKŮV POMNÍK NA ŽIŽKOVĚ NÁMĚSTÍ

2

je nejviditelnějším připomenutím souběhu dějin města s osudy bývalého trocnovského zemana. Původně si město Tábor objednalo bronzovou sochu od Josefa Václava Myslbeka. Na její přípravě se podílel i slavný historik a vůdčí osobnost české společnosti kolem poloviny 19. století, František Palacký. Myslbekův Žižka byl na tehdejším Hlavním náměstí odhalen s velkou slávou v srpnu 1877. Kvůli výrobním vadám musela být socha do roka odstra- kému, který si také přizval odborného poradce, historika Václava Vladivoje Tomka, autora velmi populární biografie Žižkovy. Z pískovce vytesaný Žižka byl na náměstí postaven, tentokrát bez veřejných okázalostí, roku 1884.

MASARYKŮV DŮM

1

Petr Chelčický Jan Žižka

ve Smetanově ulici je z boku ozdoben dvěma velkými reliéfy od Františka Bílka z let 1932 až 1936. Vedle sebe jsou umístěny do jisté míry protiklady: Jan Žižka, tvrdý válečník a nesmlouvavý vojevůdce revoluce a Petr Chelčický (asi 1390 – 1460), filozof, který odmítal násilí i k prosazení spravedlivých ideálů.

ŽIŽKOVA BAŠTA PIKARTI V KLOKOTECH

4

5

Městské hradby byly usilovně stavěny a vylepšovány hned v prvních desetiletích od založení husitského Tábora. Stavitelé mohli navázat na dochované opevnění přemyslovského města Hradiště, jež doplnili zejména o dělostřelecké bašty a věže. Už koncem středověku počítali obránci s možností, že budou muset čelit nepříteli těžce vyzbrojenému i palnými zbraněmi. Jedna z bašt dostala symbolicky jméno po tábořském hejtmánovi. Žižka byl na hradbách přítomen i jinak. Na Pražské bráně se nacházela malba hejtmána jako slepého starce na koni. Malba se nedochovala, stejně jako brána. Žižkova bašta u Holečkových sadů přetrvala dodnes. Od ní je dobrý výhled přes údolí Tismenického potoka ke Klokotům, kde Jan Žižka krvavě zúčtoval s radikálními sektáři v řadách táborů. Na jaře 1421 nechal na klokoťské faře upálit asi 50 pikartů. Jejich smrt připomíná pamětní kámen v Klokotech, opatřený reliéfem od Františka Bílka.

STARÁ RADNICE

3

představuje spojnici mezi Táborem a Janem Žižkou hned z několika důvodů. Předně v domě stojícím kdysi na místě dnešní staré radnice sídlilo zřejmě vojenské velitelství města. V expozici Husitského muzea je jeden z výstavních prostorů věnován výhradně životu a podobám Jana Žižky. Najdete zde kopii slavné čáslavské kalvy a originální část rozbité Myslbekovy sochy Jana Žižky. Na radničním paláci můžeme obdivovat sádrovou předlohu jezdecké sochy Žižkovy z památníku na Vítkově. Návrh sochy vytvořil Bohumil Kafka ve třicátých letech 20. století. Sama předloha, stejně jako budování památníku, měla pohnutou historii.